

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULEȘ MIHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Facem încă odată un apel călduros la buna voința abonaților noștri cari nu ne-au achitat costul abonamentului, rugându-i să aibă amabilitatea a ni'l trimite.

Andrei Rădulescu. — *Colecția de legi a Consiliului legislativ*
Alexandru C. Angelescu. — *Nebunul ca motiv de divorț.* (sfârșit).

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiuni-Unite.* — Constituționalitatea legilor. — Introducerea recursului. — (Municipiul Cernăuți cu Regia Autonomă P. T. T.)
Tribunalul Ilfov S. II com. — Cambie. — Gir după scadență. (Herman Alpern cu Ana Bercovici)

COLECȚIA DE LEGI A CONSILIULUI LEGISLATIV

Am arătat — și în alte ocazii, — cât de necesară este — mai cu seamă în vremurile noastre — cunoașterea Dreptului și în deosebi a legilor și regulamentelor, pe care trebuie să le observe oricine.

În special am insistat cândva asupra necesității pentru instanțele judecătorești de a avea, cel puțin, toate legile și regulamentele. De atâtea și atâtea ori vezi și auzi că lipsesc legile principale, necum acelea care au o întrebuințare rară; nu mai vorbim de autorii sau de jurisprudența; de atâtea ori magistrații cer părților să depună și textele la care s'au referit.

Suntem departe de acele țări, în care fiecare judecător are în sala de ședință, înaintea lui, așezată colecția legilor principale.

S'a cheltuit pentru multe alte lucruri dar, în această direcție, prea puțin; progresul este foarte redus.

Ici colo magistrații mai inimoși au isbutit să îndrepte răul, în mică măsură, aducându-și legile și cărțile de acasă sau înjghebând o mică bibliotecă prin adunări de fonduri.

Greutatea provine și din cauză că sunt prea scumpe publicațiile, chiar de legi și regulamente, unde deseori totul se reduce la reproducerea lor din Monitorul Oficial.

Se publică uneori prea multe în vederea câștigului material; și nu totdeauna sunt cele mai bune. Mai ales în ultimii ani este o năvală de ediții, unele cu pretenția de ediții adnotate. Tipărite câteva părți din expunerea de motive, din debaterile parlamentare, câteva cuvinte de așa zis comentariu și iată o ediție adnotată și comentată; și să apară cât mai

curând spre a nu i se face concurență; mi s'a afirmat — de pildă — că legea conversiunii din Aprilie 1932 ar fi apărut în 12 ediții.

În schimb, alte legi, mai puțin căutate, deabia se găsesc.

În genere, însă, se simțea lipsa unei lucrări de total, unei publicații bune, care să cuprindă toate legile și regulamentele și care să aibă înlesnirile cuvenite pentru a fi ușor procurată și utilizată.

Această nevoie începe a fi satisfăcută de Consiliul legislativ.

În executarea unei obligațiuni impusă prin legea sa de constituire, acest Consiliu, al cărui rol ar trebui să fie și mai important, publică o colecție, în care sunt cuprinse toate legile și regulamentele, cu începere dela 1926, Legile formează volume separate de regulamente. După bogăția producției în această materie au apărut pentru unii ani câte 2 volume de legi și 1 de regulamente; de obicei, însă, câte unul.

Atât legile cât și regulamentele sunt așezate în ordinea cronologică a apariției lor, cu indicarea decretului și a Monitorului Oficial. Mai toate legile au, la început, tabla materiilor cuprinse în ele, iar la sfârșit se arată când au fost votate.

Pentru fiecare an s'a alcătuit la finele volumului ultim un repertoriu alfabetic atât pentru legi cât și pentru regulamente. Afară de aceasta au și tabla de materii cronologică, iar când pentru legi sunt 2 volume s'a tipărit la sfârșitul volumului I o tablă cronologică a materiilor din acest volum.

Colecția reprezintă ediția oficială în baza art. 37 din Constituție și art. 3 din legea Consiliului legislativ.

S'a dat legilor și regulamentelor o numerotație, după rândul publicării lor în colecție. Nu știu dacă această măsură, luată sub influența străină ca atâtea altele, este de vreun folos la noi, unde legile sunt denumite cu titlul lor din Monitorul Oficial sau cu data promulgării lor; în tot cazul aproape nimeni nu întrebuințează această numerotație.

Lucrarea este tipărită cât se poate mai bine; rar se observă o greșală de tipar. care — de altminteri — poate fi ușor îndreptată. Avem deplina siguranță a exactității textelor, o mare calitate, pe care n-o au multe publicații; ești scutit astfel de a tot recurge, pentru control, la Monitorul Oficial.

Repertoriile sunt foarte bine alcătuite și destul de bogate. Experiența va arăta alcătuiților că asemenea repertorii sunt cu atât mai folositoare cu cât sunt mai bogate în enumerarea materiilor și în trimiteri.

Ele și cu tablele de materii sunt de un mare folos pentru întrebuințare. Modul cum sunt întocmite constituie altă calitate a colecției și un punct de superioritate față de altele.

Publicația are și altă însușire, de mare importanță în vremurile actuale: este efină, mai ales dacă se ia în considerație prețul altora și faptul că aci găsești toate legile și regulamentele.

Această colecție merită toată lauda. Consiliul legislativ și, în deosebi acei care muncesc pentru publicarea ei îndeplinesc un frumos rol.

* * *

Cu dorința de a o face și mai utilă voi face câteva propuneri.

După informațiile ce am, se tipărește un număr relativ redus de exemplare. Cred că ar trebui tipărită într-un număr mult mai mare și trimisă tuturor instanțelor și autorităților. Utilizarea Monitorului Oficial este foarte greoaie; multe autorități nici n'au loc unde să-l păstreze; nu mai vorbim de atâta timp pierdut până să se găsească o lege ori regulament în atâtea pagini ale Monitorului, în special când va fi vorba de ceva mai vechiu. Sume pentru cumpărare de legi se înscriu aproape în toate bugetele și în orice caz se pot înscri și se pot găsi. În loc de a se cumpăra o lege ori două și chiar mai multe, dar nu toate și nu din cele mai bune, este de preferat să se cumpere ediția oficială, foarte bună și mai efină ca toate.

Colecția ar trebui scoasă cât mai curând după încheierea anului; s'ar putea scoate chiar în fascicule, cât mai repede după apariția legilor și regulamentelor, spre a satisface nevoia cunoașterii lor. Depușă în librării și făcându-i-se o publicație mai întinsă ea ar putea fi vândută mai mult. Tipărită într-un număr mai mare de exemplare ar putea fi mai efină. Cu acest chip ar fi cumpărată nu numai de profesioniști, ci de oricine are interes de a cunoaște legile. Și cine n'are acest interes astăzi când la orice pas trebuie să te conformezi unei norme de drept?

De altă parte, Statul nu numai că și-ar încasa cheltuielile, dar ar putea realiza beneficii. S'ar face și o operă utilă și s'ar îndeplini, cum se cuvine, și datoria de a aduce la cunoștința cetățenilor regulile juridice.

Socotesc însă că s'ar putea merge și mai departe. Interpretarea legilor — cum se știe — nu se poate face numai cu textele; ea reclamă neapărat lucrările preparatorii. Și de multe ori, tare greu se găsec.

Consiliul legislativ ar fi cel mai indicat să îndeplinească și această sarcină. S'ar putea tipări 2 ediții: una obișnuită, cea de azi, în care să se cuprindă numai textele, alta care să conțină la fiecare lege și lucrările preparatoare: expuneri de motive, avizul Consiliului legislativ, rapoarte, debateri parlamentare, etc.

S'ar putea întrebuința și alt procedeu: să se tipărească textele cași astăzi și la fiecare volum să se tipărească separat un volum de lucrări pregătitoare.

Existența unui bun repertoriu va înlătura toate dificultățile, care ar părea că rezultă din anexarea acestor lucrări.

Ediția cu lucrările pregătitoare ar fi destinată mai cu seamă instanțelor; desigur însă că ar fi cumpărată și de alte autorități și de multe alte persoane.

Când se fac atâtea tipăriri oficiale mai puțin importante, cred că nici nu se poate pune în discuție utilitatea unei astfel de publicații, atât pentru viața juridică de toate zilele cât mai ales pentru interpretările și cercetările științifice.

Mergând pe această cale și în vederea aceluiaș scop, cred că s'ar impune și tipărirea legilor și regulamentelor mai vechi, care, deseori sunt foarte anevoe de găsit. Consiliul legislativ ar putea face o ediție, cel puțin numai a textelor, ca aceia de care ne ocupăm. Trecutul nostru juridic, măcar cel mai apropiat, are însemnătatea lui, nepricepută de obicei, atât din punct de vedere științific cât și practic pentru rezolvarea atâtor litigii, încă pendinte sau care se pot ivi. Cu regret putem spune că, în materie de acte și legi vechi — și nu din cele mai vechi — se judecă rău, foarte deseori. Facem caz când găsim o terfeloagă veche și o publicăm dar aproape nu mai avem colecția lui Boerescu sau a lui Bujoreanu.

Nu mă gândesc numai decât la pravile cum s'ar bănuși; acestea cer o deosebită pregătire pentru publicare. Mă întreb însă dacă nu este utilă republicarea legilor cu începere dela Convenția dela Paris, care nu sunt de prisos în biblioteca instanțelor și a juriștilor.

S'ar vedea mai ușor de oricine cât s'a muncit în România și pe acest teren.

Am speranța că se va reflecta asupra acestor propuneri, care nu sunt greu de realizat și că publicația înlăturată de Consiliul legislativ se va îmbogăți și mai mult.

Am crezut că este o datorie să-i arăt valoarea și s'o recomand celor ce o pot întrebuința, și în genere, celor ce doresc să cunoască Dreptul românesc.

ANDREI RĂDULESCU
Consilier la Curtea de Casație
Membru al Academiei Române

NEBUNIA CA MOTIV DE DIVORȚ

(Urmare și sfârșit)

III

Cei ce văd în căsătorie un contract indisolubil în voacă în ajutorul susținerilor lor experiența istoriei și a sociologiei cari ne arată indisolubilitatea căsătoriei ca fiind un câștig progresiv al civilizației în beneficiul femeii mult mai lovită prin divorț decât bărbatul¹⁾. Chiar dacă admit divorțul, sancțiune a unei culpe, ei refuză să-l extindă la cazurile de boală sau de alienație; obligația de sprijin și ajutor este atunci mai necesară ca oricând; ea nu poate fi înlăturată căci ar constitui o adevărată atingere la drepturile individuale ce nasc din căsătorie.

Divorțul trebuie considerat ca ceva anormal, contrar stabilității familiei; or, de această stabilitate depind nu numai buna educație a copiilor, dar situația morală a femeii și normala dezvoltare a Statului.

Existența chiar a Societății este o limitare a libertății individuale; această libertate își găsește țărnuire într'o mulțime de elemente, printre cari elementul social este cel mai important; raporturile de interferență ce există în viață nu permit flecăruia să uzeze

1) V. *Henri Simonnet*, *Le mariage et l'union libre. — Le maintien et la defense de la famille par la droit*, 1929, p. 103-104; *Morizot-Thibault*, *La femme et le divorce*, *Rev. soc.*; t. 1901, 2 p. 125-126; *Glasson*, *Compte-rendu de l'Ac. sc. mor. et pol.* 1902 2, *Rapports-verbaux*, p. 499; *G. Laurent*, *La repudiation et le divorce par consentement mutuel*, *Dijon*, 1904; *Depinay*, *Le divorce, consequences des modifications projetees*, *Revtim. dr. civ.* 1904, p. 155.

de drepturile sale individuale, fără de a ține seamă de rolul lor social.

Numărul juriștilor cari consideră căsătoria ca un contract obișnuit, este din ce în ce mai redus; dacă la baza sa există în mod incontestabil un contract, un acord de voințe, din acest acord naște o instituție, adică un organism juridic având un anumit scop, impunând anumite obligații și restricțiuni la libertatea soților. În această concepție, căsătoria apare deci ca o instituție cu un scop superior voințelor și intereselor individuale; nu mai poate fi vorba de o convenție privată, unde angajamentele reciproce sau executarea lor își servesc de cauză și unde inexecutarea uneia permite să facă să cadă cealaltă.

Viața socială, natura căsătoriei, interesul bine primit al femeii și educația copiilor, cer să se asigure perpetuitatea căsătoriei. Ea constituie o „disciplină“ ce înfrânează pasiunile, asigurând menținerea familiei și normala dezvoltare a Statului.

Dacă indisolubilitatea absolută a căsătoriei rămâne un ideal, îi aparține legiuitorului ca prin dispozițiile ce consacră să facă ruptura cât mai grea. Numai înlăturând ideile anarhice ce constă în a privi interesul individual înaintea interesului familiei și al societății se înlătură abuzul din materia noastră; lipsa de pregătire a moravurilor duce altfel la căsătoria liberă și la distrugerea familiei.

Argumentele de mai sus par la prima vedere de o valoare indiscutabilă. Importanța căsătoriei în societățile moderne face ca legiuitorul să fi supus această instituție, ca și întreaga materie a familiei, unor reguli superioare intereselor individuale.

Se invoacă însă prea ușor argumentele trase din istorie și sociologie. Indisolubilitatea căsătoriei n'a constituit întotdeauna „un câștig progresiv“ în beneficiul femeii. Ea a fost de multe ori nu mijloc sigur de a asigura soțului o mai mare autoritate asupra soției sale.

Să ne gândim numai la marele număr de divorțuri și la lipsa acestei autorități în epoca clasică a dreptului roman. În opoziție cu ceiace aflăm în organizarea puternică a familiei la germani. În zilele noastre chiar, statistici precise ne indică că majoritatea acțiunilor în divorț emană dela elementul feminin ¹⁾; ele corespund unei întregi tendințe de emancipare a femeii din cauza rolului ei economic din ce în ce mai mare în viața socială. ²⁾ Argumentele istoriei, dacă prezintă de multe ori un interes covârșitor pentru juriști, trebuiesc totuși interpretate cu toată atenția pentru a ne feri de confuziune.

1) V. F. Cosentini., op. cit. p. 251—252

2) De altfel divorțul constituie una din revendicările feminismului și socialismului, în virtutea „libertății inalienabile a persoanei umane“. Această revendicare a fost unanim cerută în „Congresul Internațional al condiției și al drepturilor femeii“ V., asupra acestei chestiuni, Paul și Victor Marguerite., Quelques idées, Paris, 1905, p. 101 et s... S'a susținut totuși câte odată că aceste afirmări ale feminismului prezintă un caracter contradictoriu. R. Salleilles., Question de l'élargissement du divorce. op. cit. p. 200.

Obligația de sprijin și ajutor ce stă la baza căsătoriei, a fost una din afirmările cele mai frumoase ale Bisericii creștine; punerea în comun a durerilor ca și a plăcerilor asigură demnitatea căsătoriei. Or, admiterea divorțului pentru cauză de nebunie și părăsirea soțului bolnav nu constituie ele cele mai scandaloase renunțări la obligațiile ce nasc din căsătorie?

Oricare ar fi valoarea acestui fel de a vedea nu trebuie desigur uitat nici interesul soțului sănătos sau acela al copiilor comuni; aceste interese cer, pe cât posibil, îndepartarea soțului bolnav. Îndepartarea pare cu atât mai necesară într'o legislație ca a noastră unde injuria gravă nu dă loc la divorț atunci când provine din fapta unui nebun sau a unui epileptic.

Se știe într'adevăr că oricât de largă a fost interpretarea dată de jurisprudență noțiunii de injurie gravă, ¹⁾ ea refuză în mod constant s'o extindă la cazurile de boală; și aceasta pentru simplul motiv că faptele materiale sunt insuficiente pentru tribunal care ține întotdeauna seamă de elementul intențional. ²⁾

Trebuie desigur, prin condițiile ce se cer pentru admiterea acestei cauze, să se înlătore abuzurile din materia noastră, să se stabilească la nevoie, în caz de desfacere a căsătoriei, plata unei pensii alimentare din partea soțului sănătos; dar este just și util odată ce aceste condiții au fost îndeplinite să se permită soțului sănătos să iasă din niște legături matrimoniale cari au devenit pentru el imposibile. Orice regulă contrarie ar constitui nu numai o primejdie permanentă, dar lipsa divorțului ar facilita uniunea liberă și ar mări numărul copiilor naturali.

Libertatea individuală a dus în legile moderne la o lărgire cât mai mare a divorțului; departe însă de a crede că indisolubilitatea căsătoriei își are sancțiunea numai în conștiința individuală ³⁾, că totul este o chestie de libertate lăsată la liberul arbitru al celui alt soț, suntem de părere că interesul familiei și al societății trebuie în prim rând luat în considerație. Într'o epocă

1) V. Marcel Planiol., Examen doctrinal de la jurisprudence civile en matière d'abandon du domicile conjugal. Rev. crit. leg. et jurist., XXXVI, 1887, p. 689—690; Glasson., Reforme sociale du 16 Decembre. 1895, p. 870; L. Legrand., Les résultats de la loi du divorce., — Memoire., Compte-rendu de l'Ac. sc. mor. et pol., 1902, p. 345 et s.; Glasson., Les droits et la sécurité de femme dans le divorce par M. Etienne Frélore, Comptere rendu de l'Ac. sc. mor. et pol., 1902/1, p. 498; Albert Sorel., Livre du Centenaire. t. I, Introduction, 1904, p. XXXVII; Ambroise Colin., La réforme du divorce Rev. de Paris, 1 Octobrie 1906, p. 542 et s.; Cesar Bru., Observations sur le divorce par consentement mutuel et par la volonté d'un seul. Bull. soc. et lég., 1906, p. 236; R. Saleilles., Question de l'élargissement du divorce, op. cit., p. 278; D. Alexandrescu. op. cit. p. 16; Joseph Ricol., op. cit., pag. 636; Albert Tissier., Rapport sur la question de l'extention des causes divorce, Bull. soc. et lég., p. 118, p. 131; Henri Simonnet., Le mariage et l'union libre. — Le maintien et la defense de la famille par le droit, 1929, p. 99; Max Vitry., L'accoutumance au divorce, Rev. catholique des institutions et du droit, Janvier-Fevrier. 1931, p. 5-6; G. Docan., op. cit., p. 29.

2) V. în acest sens jurisprudențele franceze citate de Albert Cheron., Chronique de la jurisprudence française en 1901 op. cit. p. 185.

3) V., M. Cantacuzino., op. cit., 1922, p. 697.

unde elementul social se afirmă din ce în ce mai mult în toată materia dreptului, el nu poate fi străin de materia noastră.

Asimilarea complectă între căsătorie și celelalte contracte este desigur exagerată ¹⁾; la baza căsătoriei există voința părților, dar în opoziție cu ceiace se întâmplă în actele juridice obișnuite, părțile nu determină ele însuși, după voința lor, efectele consimțământului; legea stabilește mai dinainte aceste efecte, voința nefiind decât o condițiune de aplicare a lor; odată ce aceasta s'a manifestat, legea poate, — din cauza importanței consecințelor cari decurg pentru copii, familie sau societate— să țărămurească întrucâtva dreptul de a o retracta.

Căsătoria nu poate fi însă considerată ca o instituție intangibilă; a limitare a intereselor individuale nu va fi admisă decât în măsura în care satisface unor nevoi de ordin superior. Din punct de vedere deci a acestor interese comune, căci familia este o entitate fără de care Statul nu se poate desvolta, ne vom pune dar întrebarea de a ști dacă nebunia va fi sau nu admisă ca motiv de divorț.

Înainte de a ne pronunța trebuie să amintim care este rolul cauzelor patologice, nebunia, alcoolismul, tuberculoza, în desvoltarea generației de mâine. Această problemă, strâns legată de viitorul însuși a neamului, a dat loc, la noi și în străinătate, la ample discuții ce s'au urmat atât în lumea medicală, juridică, cât și politică ²⁾.

Toți constată lipsa de prevedere ce stă la baza organizării societății; crima, degenerescența, toate relele ce degradează civilizația noastră „nu sunt decât consecințele morbide a unei organizații sociale ce nu este în raport cu progresele științifice realizate; ele nu vor dispărea decât cu cauzele care le-a dat naștere” ³⁾. „Nebunii, alcoolicii, indivizii atinși de o boală organică gravă, dau naștere la descendenți mai mult sau mai puțin atinși; există la ei o alterație, o deteriorare a plazmei germinative” ⁴⁾.

„De acolo la descendenți anumite leziuni a centrelor nervoase, anumite turburări fiziologice care-i fac mult mai predispuși decât individul sănătos, să comită actele de violență fie din cauza unei impulsivități native, fie lăsându-se ușor sugestați” ⁵⁾.

1) Legea poate de altfel, când interesul social o cere, să stragă anumite contracte regulilor obișnuite, pentru a le supune unor reguli speciale mai conforme cu scopul ultim urmărit, V., A. Tissier., op. cit., p. 123.

2) V., I. Tanoviceanu., România sub raportul moral., extras din Analele Academiei Române, Seria II-a t. 24, Academia Română, 1902, p. 43 și urm.; Eduard Herriot., Creer, t. I. Paris, 1920, p. 146 et s.; H. Berthelemy., L'Academie de Medecine et ja depopulation, Rev. pol. et parl., 1917. t. XCIII, p. 149 et s.; H. Berthelemy., op. cit., Rev. pol. et parl., 1918, t. XCIV, care raportează cuvintele profesorului Hayem., președintele Academiei de Medicină: „cauzele patologice . . . dacă n'au decât un rol secundar în scăderea populațiunii noastre prezintă o mare primejdie pentru viitorul rasei” p. 17, note 2; Lorulot., Crime et société, Paris, 1923.; E. Cosentini., op. cit., p. 296 et s.

3) Lorulot., op. cit. pag. 29.

4) Lorulot., op. cit. pag. 154.

5) Lorulot., op. cit. pag. 155.

Rolul eredității în desvoltarea degenerescenței este considerabil mărită: „urmele bolii contractate de un individ nu se sting cu el; ele trec la descendenții săi într'o formă întotdeauna mărită” ¹⁾.

Aceste cuvinte bazate pe statistici precise arată că criminalitatea la adolescenți nu face decât să se desvolte; majoritatea criminalilor, a degenerațiilor, se explică printr'o ascendență alcoolică sau sifilitică.

O astfel de stare, ce se întinde din ce în ce mai mult în satele noastre, nu poate decât să îngrijoreze pe legiuitor; nebunul, alcoolicul prezintă un mare pericol nu numai pentru societatea în care trăește, dar mai ales pentru cea de mâine.

Cât privește mijloacele necesare pentru a o combate, trebuie să recunoaștem că divorțul este mijlocul singur eficace pentru a pune capăt unor astfel de situații. Obligativitatea certificatului medical, anterior căsătoriei, poate să prezinte un anumit interes: el atrage atenția părților asupra sănătății fiecăruia dintre viitorii soți și a consecințelor ce pot să decurgă din căsătorie; nu ne pare totuși suficient pentru a asigura o mai bună protecție fiziologică a familiei.

În cazuri grave credem că legiuitorul ar trebui să poată să stabilească o adevărată interdicție la căsătorie ce va fi întotdeauna complectată prin facultatea de a divorța acordată soților, atunci când boala a fost constatată în timpul căsătoriei.

Se invoacă prea des caracterul legăturii matrimoniale pentru a se susține contrariul. Credem că tocmai natura specială a căsătoriei, care o distinge de celelalte contracte, este în favoarea susținerilor noastre.

Stabilitatea în familie este desigur conform interesului social; ea singură asigură educația copiilor și situația morală a soților. Dar pentru aceasta este nevoie de o armonioasă înțelegere între soți; ori perturbațiile produse de cauzele patologice fac imposibil pacea și viața în comun. Divorțul trebuie atunci să intervină; el este mijlocul cel mai eficace pentru a asigura liniștea familiei. Caracterul social al căsătoriei cere chiar legiuitorului să impună în mod obligator această despărțire atunci când cauzele mai sus amintite prezintă un mare pericol pentru descendenți. Legiuitorul trebuie prin măsurile ce ia, prin puterile acordate judecătorului, să lărgească cât mai mult această cauză de divorț.

E ceiace au făcut de altfel mai toate legislațiile moderne; într'adevăr pe când Codul civil german nu admite boala ca motiv de divorț decât în cazuri cu totul excepționale, legislațiile cari au urmat au lărgit din ce în ce mai mult noțiunea primă, și aceasta atât din punct de vedere a formulei întrebuintată, cât și din acela al condițiilor cerute.

Legiuitorul german din 1896 consacră boala mintală ca motiv de divorț în urma numai a numeroase discuțiuni ²⁾; această noțiune, cu o întregă tradiție în drep-

1) Lorulot., op. cit. pag. 303—304.

2) V., în ceiace privește aceste discuțiuni care au avut loc în jurul primului și celui de al doilea proiect al Consului civil german Jean Priou., op. cit. p. 55.

tul german, constituia o excepție la principiul divorțului-culpă. De acolo caracterul restrictiv al formulei care nu se referă la toate bolile intelectului¹⁾, cum ar fi de ex. furoarea, imbecilitatea, dar numai la demența propriu zisă. Formula generică din materia nulității pentru eroare,²⁾ chemată să completeze sistemul legal, era cu totul insuficientă.

Pe lângă nebunie există un ansamblu de boli contagioase și ereditare prezentând un pericol similar pentru familie și societate; orice distincție între acestea nu putea fi decât arbitrară³⁾. Sistemul Codului civil german a fost totuși menținut de legiuitorul elvețian, care nu admite divorțul decât „pentru cauză de boală mintală a soțului”; teama de abuzuri în materia noastră a făcut ca legiuitorul elvețian să vadă în nebunie o cauză relativă de divorț lăsată la aprecierea judecătorului⁴⁾.

Un astfel de sistem e cu mult inferior celui nou consacrat de legislația principatului de Monaco⁵⁾ și acum în urmă, cu mici distincțiuni, de legile speciale existente în materia noastră în Suedia⁶⁾ și în Danemarca⁷⁾; acestea din urmă admit ca motive de divorț,

1) Jean Prion, op. cit. pag. 55; Code civil allemand t. III Paris, MDCCCXVIII, p. 396, notes.

2) art. 1333. V. în celace privește interpretarea acestui articol, Code civil allemand op. cit. p. 61 et s., notes.

3) Trebuie să recunoaștem superioritatea, din acest punct de vedere, a legislației americane din statul Massachussets, care admitea deja din 1889 (legea din 7 Iulie), divorțul pentru cauză de beție gravă și obișnuită provenind din uzajul opiumului și a altor substanțe (cap. 447). V., P. Baillié, Notice sur les principales lois promulguées en 1889, Bull. soc. lég. comp. 1889, p. 914.

4) V. V. Rossel, Code civil Suisse, p. 33, note 4. Legea elvețiană din 5 Aprilie 1876, care a modificat titlurile II, V, VI a Codului civil asupra stării civile și divorțul, prevedea deja în art. 94: „divorțul trebuie să fie pronunțat la cererea unuia dintre soți: . . . e). Pentru cauză de alienație mintală când ea există de mai mult de trei ani și a fost declarată incurabilă” (L. f. art. 46), V. Bull. soc. lég. comp. 1876, p. 590. Același caracter relativ al cauzelor de divorț îl întâlnim și în Codul civil al cantonului de Glaris, ultimul cod cantonal al Elveției (adoptat de către Landtagsmeiner în 1870). art. 77. Acest cod redactat de către J. J. Blumer, unul din magistrații cei mai de seamă ai Elveției, admite divorțul în caz: „de beție obișnuită, dacă continuă după exortările autorității” (art. 73); „de imbecilitate sau de demență existând de mai mult de doi ani fără ca să existe vreo speranță de vindecare” (art. 74, al. II) Orice altă boală incurabilă și respingătoare, cum este epilepsia unuia dintre soți” nu ducea la divorț decât „când boala exista anterior căsătoriei fără de știința celuilalt soț, sau a provenit după căsătorie, din fapte imorale, imputabile soțului bolnav” (art. 74, al. I). V., Ernest Lehr, Code civil du canton de Glaris, 1869—1874. Bull. soc. lég. comp. 1874, p. 521. 522.

5) Ordonanța suverană din 3 Iulie 1907, t. 1, cap. I, art. 5, Journal de droit international privé et de jurisprudence comparée. Edouard Clunet, t. 35, 1908, p. 277—278.

6) Din 11 Iunie 1920.

7) Legea daneză din 1922; tot astfel legea Cehoslovacă din 22 Mai 1919 (No. 320) admite divorțul, art. 13, pt. g.: „în caz de boală mintală cronică sau periodică care durează de mai mult de trei ani; în caz de degenerescență intelectuală gravă, congenitală sau căpătată în timpul vieții, cuprinzând și isteria gravă, beția sau abuzul obișnuit al stupefiantelor, care durează de doi ani; în caz de epilepsie care durează de un an cel puțin, cu șase crize cel puțin pe an, sau cu turburări mintale” V., traducerea legii în Ann. leg. étr. p. 202—203.

nebunia, sifilisul și bolile derivând din alcool. Toate acestea pot, prin natura lor, să dea loc la profunde perturbații în familie; nevoia de prezervare socială impune intervenția legiuitorului; divorțul este nu numai util, dar necesar pentru a restabili echilibrul ce a fost rupt.

De aceea nu putem pricepe ușor sistemul ante-proiectului de Cod civil român; urmându-se pilda Codului civil german și elvețian, „nu s'a consunțit despărțenia pe motiv de boală cronică”¹⁾. Argumentele invocate ne par insuficiente; fie că am admit divorțul numai pentru motiv de nebunie, fie că l-am admite pentru orice altă boală cronică, desfacerea „vine în contradicție cu obligația de ajutor, de îngrijire, pe care soții o au unul față de celălalt”. Care ar fi dar motivul de a stabili reguli distincte față de situații similare? Principiile logice și a integralității gândirii cer să se generalizeze noțiunea admisă în materie de nebunie. Teama de a aduce „o prea radicală schimbare sistemului actualmente în vigoare”²⁾, trebuie cu atât mai mult înlăturată, cu cât acest sistem este în contradicție cu tot trecutul nostru juridic. Oricare ar fi valoarea celor care-l susțin, credem că sistemul ante-proiectului nostru de Cod civil trebuie părăsit.

Ceiace singur poate da loc la discuții, este chestiunea de a se ști dacă trebuie întrebuițată în materia noastră o expresie generică, chemată să acopere maximum de stări patologice, sau dacă siguranța vieții impune legiuitorului o formulă cât mai specială, indicând în mod precis bolile la care se referă.

Teama de abuzuri în materie de divorț impune desigur pentru legiuitor obligația de a fi cât mai precis; credem totuși că acest fel de a proceda este de multe ori insuficient, atunci când este vorba de a determina bolile contagioase; numărul lor se poate mereu mări cu afirmările noi ale științei medicale. O formulă generică înglobând toate bolile cronice și incurabile, cu caracter contagios, — ca acea întrebuițată în anumite legislații³⁾—ne pare deci superioară. Abuzurile intervenite vor putea fi înlăturate prin măsurile represive și prin condițiile cerute de legiuitor pentru a stabili veracitatea cauzei.

Cât privește dispozițiile legale chemate să reprime abuzurile în materia noastră, ele nu pot consta decât în plata unei indemnizări sau în dreptul acordat judecătorului de a stabili un termen în limitele căruia părțile nu se pot căsători⁴⁾.

Existența acestor abuzuri este de altfel mai mult teoretică față de numărul mare de condiții prealabile necesare admiterii acestor cauze.

Se știe într'adevăr că legislațiile moderne nu ad-

1) Ante-proiectul de Cod civil, op. cit. p. CXXXV.

2) Op. cit.

3) Legea mexicană din 1917, V., F. Cosentini op. cit., p. 232.

4) E ceea ce hotărăște de altfel art. 150 a Codului civil elvețian; „Pronunțând divorțul, judecătorul stabilește un termen de un an cel puțin, de doi ani cel mult, în timpul căruia partea culpabilă nu va putea să se căsătorească”.

mit cauzele patologice ca motive de divorț decât atunci când întrunesc anumite condiții comune și generale aplicabile tuturor; dorința de a fi cât mai precis duce câte odată, în formulele speciale, la stabilirea anumitor caractere pentru fiecare boală în parte.

a) Caracterele comune și generale cuprind stările grave, incurabile. Orice boală mintală de exemplu, prezintă în timpul evoluției sale, o mulțime de forme diferite, de gradații, cari disting omul normal de anormal; pentru ca legiuitorul să țină seamă de ele, trebuie ca aceste faze să prezinte un anumit caracter de gravitate. Nevoia incurabilității bolii, ce apare deja în vechiul drept românesc și în Codul civil prusian din 1794¹⁾ este cerută atât de legislația germană, elvețiană, cât și de ante-proiectul nostru de Cod civil.

Ideea ce domină este că divorțul trebuie să constituie un remediu excepțional, nefiind admis decât în cazuri extreme. Interesul social cere el însuși rezoluția căsătoriei atunci când nu există o posibilitate de vindecare a soțului bolnav: a proceda altfel ar fi profund inuman față de cel sănătos.

Trebuie să recunoaștem că faptul de a cere pentru ca nebunia să fie motiv de divorț, să fie incurabilă, reduce în practică mult aplicarea acestei cauze. Cazurile în cari orice posibilitate de însănătoșire este înlăturată dela început, sunt cu desăvârșire rare.²⁾ Admiterea acestui element duce deci sau la o dispoziție pur teoretică, fără aplicație în practică, sau la soluții arbitrare ale jurisprudenței. Legiuirile cari o consacără deduc desigur incurabilitatea dintr'un ansamblu de fapte, cum ar fi de ex. prelungirea bolii pe un termen anumit, stabilirea ei de către medici specialiști, internarea sau chiar interzicerea prealabilă a bolnavului

Aceste fapte stabilesc ele-insuși cât de artificială este dispoziția noastră: oricare ar fi garanțiile cerute, reînsănătoșirea nu va putea fi niciodată sigură mai dinainte. Existența acestei condiții este ea de altfel atât de necesară?

Se invoacă prea des motivele de ordin moral și nevoia menținerii obligației de sprijin și ajutor între soți: nu vedem întrucât faptul incurabilității bolii poate să înlătore aceste motive.

Rațiunea care stă la baza acestei cauze de divorț e de ordin social: nevoia conservării generației de mâine prin asigurarea unor condiții igienice cât mai bune. Or, aceste condiții pot fi independente de incurabilitatea sau neincurabilitatea bolii contagioase; ceiace singur trebuie să știm e dacă cauza patologică, intervenită în timpul căsătoriei, este de natură să compromită sănătatea celuilalt soț sau a copiilor comuni. Odată existența acestei condiții constatată prin experți, trebuie acordat celuilalt soț dreptul să iasă din legătu-

rile căsătoriei. Credem dar că elementul de incurabilitate trebuie să fie înlocuit în legiuirea de mâine printr'o noțiune nouă, mai largă și mai în acord cu nevoile practice. Teama de abuzuri nu poate să existe în materia noastră, hotărârea judecătorului neintervenind decât după ascultarea unor experți.

Aceleași motive ne face să credem că prelungirea bolii pe un termen anumit nu trebuie considerată ca o condiție prealabilă; egoismul individual al soțului sănătos n'are nimic de văzut în această materie; singur interesul social trebuie luat în considerație.

Or, acesta cere desfacerea cât mai repede a unei căsătorii în care starea sănătății unuia dintre soți poate compromite liniștea familiei și sănătatea descendenței. Garanția expertizei medicale prealabile ne pare suficientă în acest caz. Orice altă garanție, cum ar fi de exemplu interzicerea, n'ar putea fi cerută fără a complica în mod inutil sistemul legal.

b) Nevoia de a preciza a dus în anumite legislații nouă,³⁾ la stabilirea pe lângă condițiile comune și generale, a anumitor caractere speciale pentru fiecare boală în parte: epilepsia nu este admisă decât când crizele sale sunt frecvente; tot astfel beția trebuie să fie obișnuită pentru a fi luată în considerație.

Insuficiența unor astfel de condiții este neîndoelnică; ele nu stabilesc întotdeauna, în mod precis, caracterul de gravitate a bolii; ele sunt arbitrare și variază cu descoperirile mereu noi ale științei medicale.

De aceea o formulă generală, acordând judecătorului mari puteri de apreciere și nețârmurind hotărârea sa decât prin obligația unei expertize medicale anterioară, ne pare cu mult superioară.

IV

Din cele spuse rezultă că admiterea nebuniei ca motiv de divorț lărgeste concepția veche existentă în Codul nostru civil; divorțul nu apare numai ca sancțiunea unei culpe, dar ca un mijloc sigur de a eși dintr'o situație imposibilă. Consacrând o astfel de regulă, ante proiectul de Cod civil a reluat firul tradiției ce a reglementat sute de ani viața noastră juridică.

Acest sistem admis în totalitatea lui, era cu mult superior celui urmat de legiuitorul Napoleonean, care, pe lângă fapte materiale, cere existența unui element intențional ce singur poate duce la desfacerea căsătoriei. Într'un astfel de sistem actele alienatului nu sunt luate în considerație chiar când, provenite de la o persoană sănătoasă, a fi putut da loc la o cerere în divorț din partea celuilalt soț; boala fizică, sifilisul de exemplu nu se poate invoca decât ca o atestare a unui rău moral.

Or, nebunia, alcoolismul, sifilisul, prin consecințele lor ereditare, prezintă un adevărat pericol pentru ziua de mâine. li aparține dar Statului să intervină în materie de divorț, nu numai pentru a asigura libertatea individului, dar pentru a protege familia și societatea.

Nevoia de protejare a copiilor, a generației de mâine, a impus în legislațiile moderne⁴⁾ o concepție contrară celei existente; și evoluția nu pare să se fi terminat încă: la formulele speciale, tinzând să limiteze abuzurile printr'o precizare cât mai mare

1) Art. 698.

2) „Conform opiniei dominante la alieniștii francezi nu există nici un mijloc de a stabili un astfel de pronostic“. E. H. Perreau Chronique législative de droit civil. Modifications à la loi du divorce, op. cit. p. 176. note.

3) V., Ordonanța suverană din 3 Iulie 1907, t. I, cap. I, art. 5. op. cit., p. 277-278.

4) Aceiași tendință se întâlnește și în proiectul de unificare a legislației Statelor-Unite ale Americii, existența în materia nulității și divorțului; acest proiect, pregătit de către American Bar Association, dă „o considerație foarte mare bolilor de ordin eugenic“, F. Consentini, op. cit. p. 270. — V. și op. cit. p. 294-295.

trebuie substituită o enunțare generică, care să permită judecătorului să țină seamă de afirmările mereu noi ale vremii.

Insuficiența ante-proiectului de Cod civil apare din acest punct de vedere neîndoelnică; „despărțenia, este pronunțată la cererea unuia dintre soți când traiul împreună este nesuferit din pricina alienației celuilalt“¹⁾; dar prin excluderea celorlalte cauze patologice, prin numărul mare de condiții prealabile cerute în materie de nebunie se ajunge la un sistem artificial ce nu va putea să corespund nevoilor de mâine.

Ideea ce a predominat în momentul redactării materiei noastre, este aceea a divorțului-culpă ce trebuie admis numai ca sancțiune, pentru cazuri extreme; ea a dus și la înlocuirea „imprecizunii termenelor“ art. 212 al Codului civil²⁾ și la abrogarea divorțului prin consimțământ mutual³⁾.

Suntem desigur printre cei ce cred la importanța stabilității familiei și la nevoia, ca prin garanțiile luate de legiuitor, să se împiedice abuzurile în materie de divorț. Atunci însă când continuarea legăturii matrimoniale devine imposibilă fără a primejdui viața și sănătatea celuilalt soț și a copiilor comuni, interesul social cere și impune desfacerea unei astfel de legături; căci utilitatea socială, când este vorba de generația de mâine, trebuie să predomine asupra tuturor considerențelor și intereselor particulare.

Alexandru C. Angelescu

Laureat al Facultății de drept
dela Paris
Profesor agregat la Facultatea
de Drept dela Oradea

1) Art. 222.

2) Autorii ante-proiectului constată „că din pricina imprecizunii termenilor folosiți... și mai cu osebire a expresiunii „injurie gravă“, jurisprudența, progresiv, a prefăcut sistemul codului nostru — divorț pentru cauze determinate, limitativ enumerate de lege — în despărțenie pentru cazuri nelimitate în numărul lor și nedeterminate în definiția lor... Ante-proiectul a înlocuit formula art. 212 cu textul art. 221 inspirat de art. 1568 al „Codului civil german“. op. cit. pag. CXXXIV. Fără a căuta să rezolvim aci, în câteva rânduri, o chestiune atât de importantă ca acela a art. 212, suntem de părere că noua formulă este cu mult superioară vechei redactări; deși împiedică abuzurile prin ceea ce permite o mai bună precizare a naturii faptelor, și înlăturarea cererilor insuficient motivate, se conservă totuși o mai mare putere de apreciere judecătorului. V-Code civil allemand., t. 3 Paris, MDCCCLVIII, p. 396, notes; Jean Priou., op. cit., pag. 52 et s..

3) Suntem într-un tot de acord cu redactorii ante-proiectului de Cod civil: „despărțenia prin consimțământ mutual constituie o ramură moartă a dreptului nostru, ca nefiind folosită aproape niciodată“ (Ante-proiectul Codului civil). Consiliul legislativ, vol. reg., 1932, CXXXIII). Statistici precise ne arată într-adevăr că, aplicată în Alzacea-Lorena, legislația divorțului dădu loc între anii 1874-1880, la o multime de desfaceri de căsătorie: or, pe 400 de divorțuri, unul singur a avut loc prin consimțământ mutual. „O altă acțiune fusese intentată, dar cei doi soți renunțară la ea, față cu obligația de a abandona jumătate din averea lor în profitul unui copil deja născut (art. 305 C. C.)“, Jacques Flach., Communication sur l'état du divorce en Alsace-Lorraine... Bull. soc. lég. comp., 1885, pag. 149; V. pentru Belgia, Tissier., Question de l'elargissement du divorce, op., cit., pag. 202. E celiace recunoștea pentru țara noastră și d. conseiller G. Docan care amintea că „în ante-proiectul de revizuire elaborat de savantul jurisconsult. D. Alexandrescu, divorțul prin consimțământ mutual este desliințat“. G. Docan., Pentru unificare,—legislația ungară din Transilvania în comparație cu legislația română. Instituția divorțului, București 1921, 29. pag. De altfel dacă examinăm „Statistica judiciară a României“ pe anii 1925-1928. Ministerul Justiției Serviciul Statisticii judiciare Decuseardă, însoțită de o dare de seamă a d-lui E. C., 1931, pag. 56) vedem că pe când în medie, în perioada 1925, 1928, numărul divorțurilor admise pentru exces, cruzimi și insulte grave, era de 5185 sau 94%, din divorțurile pronunțate. cele intervenite prin consimțământ mutual, erau în medie de 7 sau 0,1% din totalul divorțurilor. Această statistică ne arată dar în mod precis că divorțul prin consimțământ mutual a fost exclus din practica zilelor din cauza numărului mare de formalități și termene ce presupune.

JURISPRUDENȚA ROMANA INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI-UNITE

Audiența de la 2 Noembrie 1933

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Municipiul Cernăuți cu Regia Autonomă P. T. T. și
Societatea de Telefoane

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR. — RECURS SPECIAL INTRODUS
CONFORM ART. 29 AL. III DIN LEGEA ORGANICĂ A CURȚII DE
CASAȚIE.

Chiar în cazul unui recurs special, introdus conform al. III de sub art. 29 din legea Curții de Casație, neconstituționalitatea unei legi, tot nu poate fi dedusă în judecata Secțiunilor-Unite de cât numai dacă a fost invocată la instanțele de judecată, fie chiar și la instanța de casare, mai înainte de închiderea debaterilor; iar dacă chestiunea constituționalității unei legi este de ordine publică, de aci nu poate razulta de cât că ea poate fi invocată în tot cursul procesului, atunci când există un recurs introdus în termenul și condițiile legale, dar nu și pe calea unui recurs neregulat și tardiv.

No. 46.— Respins recursul direct făcut la Secțiunile-Unite ale Inaltei Curți de către Municipiul Cernăuți în proces cu Regia Autonomă a P. T. T. și Societatea de Telefoane.

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin dicizia cu No. 364 din 3 Decembrie 1931 Curtea de Apel din Cernăuți Secția II-a a admis recursul făcut de Regia Autonomă P. T. T. contra deciziei No. 12070/931 a Comisiunii de Apel pentru constatarea veniturilor comunale din Cernăuți și în baza art. 5 din legea pentru crearea Regiei Autonome P. T. T. a anulat procesele verbale prin care această regie fusese impusă la taxe comunale către Municipiul Cernăuți.

Că, la 15 Noembrie 1932, Municipiul Cernăuți a făcut recursul special de față prin care invoacă, neconstituționalitatea legii de mai sus și în special a art. 5, iar prin memoriul depus la 14 Octombrie 1933, arată că invoacă neconstituționalitatea și a art. 5 din contractul-lege din 4 Iulie 1930.

Având în vedere că art. 29 din legea organică a Curții de Casație, prescrie prin aliniatele 1, 2 și 3 că: „tot Curtea de Casație va judeca—și aceasta cu o competență exclusivă—chestiunea constituționalității unei legi dedusă în judecata oricărei jurisdicțiuni, putând declara neaplicabile pe acelea cari ar fi contrarii Constituțiunii. Instanța înaintea căreia se va fi ridicat chestiunea de constituționalitatea unei legi va continua să judece procesul, rămânând ca chestia de constituționalitate să fie adusă în judecata Secțiunilor-Unite ale Curții de Casație după ce procesul va fi fost rezolvat în mod definitiv, chiar și în Casație prin rezolvarea altor motive de recurs de Secțiunea competente.

„Tot astfel se va judeca și în caz când chestia de constituționalitate se va fi ridicat și înaintea altor instanțe judecătorești, judecând ca instanțe de recurs.

„În acest caz partea care a contestat constituționalitatea, va ataca hotărârea sub forma unui recurs special înaintea Secțiunilor-Unite, spre a decide asupra chestiunii și a casa hotărârea în caz când se va stabili neconstituționalitatea legii în discuțiune“.

Considerând că din acest text reiese în mod clar că, chiar pe calea unei recurs special, conform al. III, neconstituționalitatea unei legi nu poate fi dedusă în judecata Secțiunilor-Unite ale acestei Inalte Curți

decât în cazul când ea a fost invocată la instanțele de judecată, fie chiar la instanța de casare, mai înainte de închiderea desbaterilor.

Că, astfel fiind, și întrucât în speță se constată că atât înaintea instanței de fond cât și înaintea instanței de casare părțile nu au invocat neconstituționalitatea legilor de mai sus, o atare chestiune nu mai putea fi dedusă ulterior pe calea recursului de față.

Că, dacă chestiunea constituționalității unei legi este de ordine publică, de aci nu poate rezulta decât că ea poate să fie invocată în tot cursul procesului și când există un recurs introdus în termenul și condițiile legale, iar nu și pe calea unui recurs neregulat, tardiv, ca în speță.

Că, dar, recursul urmează să fie respins ca neregulat introdus.

Pentru aceste motive respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. II COMERCIALĂ

Audiența dela 15 Februarie 1935

Președinția D-lui Const. Ionescu, Judecător

Herman Alpern cu Ana Bercovici

CAMBIE. — GIR EFECTUAT DUPĂ SCADENȚĂ. — ACȚIUNE CAMBIALĂ
ART. 281 COD. COM.

Chiar în cazul când girul s'a efectuat după scadență, încă și în această împrejurare, acțiunea cambială continuă să existe și posesorul cambiei după scadență poate exercita această acțiune, pentru că deși se spune în art. 281 cod. com., că girul cambiei, ajunsă la scadență produce numai efectul unei cesiuni, totuși girul acesta operează transmisiunea de proprietate față de toți giranții, fără de îndeplinirea vreunei formalități, cum ar fi notificarea cesiunii cerută de art. 1393 cod. civ., de oarece nu numai că această notificare nu este cerută de art. 281 cod. com, dar încă ea ar fi și de prisos, căci în materie de cambie debitorul nu poate face o plată de două ori, pentru că odată cu plata, creditorul sau posesorul cambiei, îi transmite debitorului și cambia pe baza căreia a cerut plata.

No. 569. — Respins ca nefondat apelul făcut de Herman Alpern în contra Cărții de judecată cu No. 3112/929 a Judecătoriei Ocol V. Urban București, în proces cu Ana Bercovici.

Tribunalul.

Asupra apelului făcut de Herman Alpern din București str. Delea Nouă No. 28, cu petiția înreg. la No. 45058/929, contra cărții de judecată No. 3112/929 a judecătoriei ocolului 5 Urban București, prin care admitându-se acțiunea cambială intentată de Ana Bercovici, a fost obligat Herman Alpern să-i plătească suma de 14.200 lei cu procente de 6% pe an peste scontul Băncii Naționale, dela scadență până la achitare, plus 2000 lei cheltueli de judecată.

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale puse de părți în instanță.

Având în vedere că apelantul Herman Alpern, susține că acțiunea cambială urmează să fie respinsă, pe considerațiunea că toate cambiile în litigiu fiind emise în 1925, cu scadența în același an, în ordinul lui Isidor Elias, pe verso căror cambii se vede că Isidor Elias le-a transmis nedatat reclamantei Ana Bercovici și cum acțiunea este introdusă în 1929, iar cambiile au scadența în 1925, fiind neprotestate, rezultă că ele sau transmis prin gir după scadență, ceea ce face ca

reclamanta în conf. cu art. 281 c. com., să nu aibă acțiunea cambială ci o acțiune comercială ordinară, pentru că transmisiunea cambiei după protest produce efectul unei cesiuni, iar existența titlului cambial dispărând, nu rămâne decât un titlu ordinar de creanță.

Având în vedere că intimatul opunându-se la cele susținute de apelant obiectează că girul nedatat al cambiilor se prezumă a fi dat înainte de scadență, iar dacă s'a dat după scadență cambia își menține efectele ei speciale.

Având în vedere că prin jurnalul No. 12133 din 20 Mai 1930 la cererea apelantului tribunalul a admis chemarea la interogator a intimatei reclamante, cum și dovada cu martori spre a stabili că girul din cambii a fost dat după scadența lor;

Având în vedere că atât din interogatorul luat reclamantei cât și din proba cu martori ce s'a administrat în acest proces nu s'a putut constata că girul acestor cambii s'ar fi pus după scadență, că deși martorii apelantului Elena Soare și Jean Moscovici afirmă că girul a avut loc după scadență, însă, aceste declarațiuni nu pot fi ținute în seamă pentru că pe lângă că sunt date de niște persoane tinere de 18 și 20 ani, care au fost în serviciul apelantului, dar, sunt și contrazise ferm de declarațiunile martorilor propuși de intimata reclamantă, niște persoane mult mai în vârstă, care inspiră tribunalului mai multă încredere și seriozitate.

Că din moment ce încercarea apelantului de a stabili că cele patru cambii din litigiu au fost girate după scadență a eșuat și cum este de principiu că orice cambie dacă este andosată printr'un gir nedatat este prezumat că s'a transmis prin gir înainte de scadență, tribunalul constată că transmisiunea prin gir a acestor cambii s'a făcut înainte de scadență.

Considerând că chiar dacă în cazul în care s'ar fi stabilit de tribunal că girul s'a efectuat după scadență, încă și în această împrejurare acțiunea cambială continuă să existe și posesorul cambiei după scadență, poate exercita această acțiune, pentru că deși se spune în art. 281 c. com., că girul cambiei ajunsă la scadență produce numai efectul unei cesiuni, totuși girul acesta operează transmisiunea de proprietate față de toți giranții, fără de îndeplinirea vreunei formalități, cum ar fi notificarea cesiunii cerută de art. 1393 c. civ., pentru că pe lângă că nu este cerută de art. 281 c. com., dar nici nu ar fi posibilă o astfel de notificare față de marele număr al giranților ce pot fi răspândiți în diferitele puncte ale țării; că pe de altă parte, notificările ar mai fi și de prisos, căci în materie de cambie debitorul nu poate face o plată de două ori, pentru că odată cu plata, creditorul sau posesorul cambiei îi transmite debitorului și titlu—cambia pe baza căreia a cerut plata.

Că în fine, întrucât girul după scadență nu schimbă natura însăși a creanței, ea se transmite mai departe așa cum exista în momentul scadenței și noul posesor al cambiei are posibilitatea să exercite acțiunea cambială.

Că astfel fiind și față cu toate cele de mai sus apelul de față privindu-se ca nefondat urmează să fie respins ca atare.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată făcută de intimata Ana Bercovici asupra căreia tribunalul apreciind o fixează la suma de 1000 lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l. Jude Președinte Const. I. Ionescu respinge.

Semnați: Const. Ionescu, Ion Zamfirescu.